

180 . Slava Rusă | Comuna: Slava Cerceză | Județ: Tulcea | Punct: Cetatea Fetei | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 161277.01

Perioade: Preistorie, Antichitate

Epoci: Paleolitic, Mezolitic, Hallstatt, Epoca greacă, Epoca elenistică, Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

Autori: Irina Adriana Achim, Dan Aparaschivei, Costel Chiriac, Iuliana Constandache, Valentina Covaci, Adrian Doboș, Daniel Lucian Ene, Mihaela Gătej, Mihaela Iacob, Natalia Midvichi, Lucrețiu Mihăilescu-Bîrliba, Nicolae Mirițoiu, Marian Mocanu, Cristina Muja, Lucian Munteanu, Alina Neagu, George Nuțu, Eugen Dorel Paraschiv, Gabriel Popescu, Andrei Soficaru, Simina Stanc, Alexandru Suharovschi, Nicușor Sultana

Instituții: Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institutul de Arheologie, Iași, Institutul de Arheologie, Iași, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Institutul de Antropologie "Francisc J. Rainer" București, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Institutul de Antropologie "Francisc J. Rainer" București, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Universitatea București, Facultatea de Biologie, Institutul de Arheologie, Iași, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institutul de Antropologie "Francisc J. Rainer" București, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Institutul de Antropologie "Francisc J. Rainer" București

Raport

Sector P (Slava Rusă 1)

În Sectorul P (numit în continuare Slava Rusă 1) am extins către SV S IV/2004 cu 2 x 4 m. Această suprafață (denumită S VI/2005) a fost la rândul ei extinsă spre NV cu 6 x 2 m.

La fel ca și în 2003 și 2004, materialul din săpătură se afla în poziție secundară. Pe lângă piesele paleolitice, am descoperit numeroase fragmente ceramice preistorice și de epocă romană, amestecate cu oase de animale și bucăți de chirpic. O semnalare specială merită o piesă din șist verde, pătrată, cu dimensiunile de 3,5 x 3,5 cm. În centru are un orificiu cu diametrul de 0,6 cm și alte trei mici orificii la colțuri (ultimul colț era spart, dar se păstrează și aici o parte din conturul orificiului). Această piesă ar putea fi o aplică sau un pandantiv. Nu știm din ce epocă provine.

Paleolitic. Materialul litic din campaniile 2003-2005 reprezintă un lot de cca. 300 de piese. Pe baza caracteristicilor tehnolo-tipologice, credem că acesta provine din două niveluri. Precizăm că împărțirea în două niveluri este deocamdată o ipoteză de lucru.

Diferite procese post-depoziționale au afectat complet nivelul superior în acest sector al dealului. Faptul că am descoperit, în gropi preistorice, material paleolitic amestecat cu ceramică și oase de animale sugerează că acestea au străpuns respectivul nivel. Era de așteptat ca în afara gropilor să găsim material in situ, dar am descoperit tot material amestecat. Săpăturile de până acum indică faptul că nivelul a fost afectat atât de locuirile ulterioare și de mormintele romane cât și de lucrările agricole, care provoacă o eroziune vizibilă de la un an la altul. Pe platoul ce se întinde spre V nu am putut efectua săpături deoarece era cultivat. Presupunem nivelul inferior nu a fost probabil atins. La S/2003 am descoperit, într-un nivel siltic argilos, la 2,30 m, un racloar dublu și o așchie (v. infra).

Nivelul superior. Materialul litic recoltat de la suprafață și din pământul deranjat, până la adâncimea de 1 m, constă din 35 de unelte: 6 gratoare, 2 rabots, 7 racloare, 2 burine, 12 encoches și denticulate, 6 lame retușate; materialul brut constă din 95 suporturi laminare, 116 așchii, 32 nuclee. Deși nu avem de aici material care să fie în situ, lotul provenind din cele trei campanii este omogen și acum îl putem atribui, pe baza caracteristicilor tehnologice și tipologice Aurignacianului, deocamdată fără alte nuanțări. Descoperirea de la Slava Rusă 1 este prima descoperire de acest gen din nordul Dobrogei. Materia primă o constituie silexul local, de culoare gălbuie sau gri. Până acum au fost realizate 6 secțiuni subțiri care sunt în studiu.

Nivelul inferior. Credem că aici se află și un nivel inferior, căruia i-am atribuit 14 piese, dintr-un silex diferit, fin granulat, cu o puternică patină alburiu-gălbuie. Materialul litic constă din 11 așchii simple, un discoid și două racloare, din care unul dublu. Deși numărul lor este redus, este probabil ca piesele să aparțină musterianului.

Întregul lot de piese se află în curs de studiere la IAB de către Roxana Dobrescu și A. Doboș.

Pe Dealul Viilor, la SE de complexul monastic, am descoperit 12 piese asemănătoare celor din punctul Slava Rusă 1. Am efectuat 3 sondaje (S VII și S IX pe platoul dealului, SVIII pe panta unde au fost făcute terasări), care au totalizat 9 m². Acestea au fost adâncite doar până la 1,3 m, din cauza lipsei lucrătorilor. Nu au fost descoperite artefacte în săpătură. [Adrian Doboș]

Sector Curtina G

Cercetarea s-a desfășurat doar în porțiunea extra muros a S II (cea dintre secțiunea de control din 2001 – 2002 și secțiunea trasată în 2003 pentru cercetarea turnului 8). Amintim faptul că S II, orientată N – S, este aproape perpendiculară pe incintă. Suprafața cercetată măsoară 300 m² (15 m lățime, 20 m lungime). S-a deschis o suprafață de asemenea dimensiuni pentru a se observa mai cu acuratețe fazele de construcție și de reparație ale zidului de incintă și nivelurile de locuire.

Stratul de dărâmătură provenită de la incintă este foarte gros: 2 m adâncime maximă și 7,5 m lungime pe profilul de V; 2 m adâncime maximă și 16 m lungime pe profilul de E; lungimea stratului de dărâmătură aici se explică prin faptul că ne aflăm în apropierea turnului 8.

În stratul de dărâmătură și în pământul de la N de acesta au fost descoperite materiale arheologice amestecate – din prima epocă a fierului (câteva fragmente ceramice), romane timpurii (care reprezintă peste 80 % din cantitate) și romano-bizantine (ceramică și o fibulă cu piciorul întors pe dedesubt).

Sub stratul de dărâmătură a fost descoperit un nivel de călcare ce conține numeroase fragmente ceramice romano-bizantine și oase de animale, păstrat doar în zona zidului de incintă, deoarece spre N pământul este răscolit de locuitorii care au extras piatră în perioada modernă; pentru aceasta, a fost amenajat un val la 12–15 m de incintă, folosit ca drum pentru a circula căruțele.

Sub primul nivel romano-bizantin, la adâncimea de 3,10 m (luată de la coama zidului de incintă, ce reprezintă punctul 0), a fost identificat un alt nivel, căruia-i corespunde și o reconstrucție a incintei. În acest sens, o clădire realizată din piatră și mortar din care am surprins două ziduri paralele orientate N–S, cu o grosime de 0,65–0,70 m și situate la 2,65 m unul de altul a fost „călcată” de incintă și demantelată până aproape de nivelul amintit (până la adâncimea de 2,90–3 m).

În legătură cu nivelul de călcare amintit mai sus, am descoperit o mică plintă a zidului de incintă (cu o lățime de 7–8 cm), plintă care, curios, nu a fost surprinsă în secțiunea de control, situată la 3 m spre V. În secțiunea de control a fost descoperită o singură plintă masivă, corespunzătoare primei faze de construcție, la adâncimea de 3,60 m.

Nivelul corespunzător incintei a fost cercetat pe o suprafață de doar 22,5 m² (2,5 x 9 m), însă a fost descoperită o cantitate imensă de ceramică, sticlărie, fibule (cu „capete de ceapă”), vârfuri de săgeți, oase de animale și monede datate în a doua jumătate a sec. IV și în sec V.

În mijlocul secțiunii, în apropierea profilului de v, la 9–10 m N de incintă, a fost descoperit un mormânt de copil deranjat de intervenții moderne. Din mormânt s-au recuperat câteva fragmente de calotă craniană, un radius și un cubitus. Acesta fusese amenajat cu o piatră și tegule fragmentare. [Dorel Paraschiv, Costel Chiriac, Marian Mocanu]

Sector Curtina D

Cercetarea sectorului de curtină cuprins între turnurile 5 și 6 a început în vara anului 2005. Zona este mult mai joasă decât restul incintei – astfel încât până în vara anului 2003 s-a putut face arătură chiar și pe incintă (!), motiv pentru care am decis să investigăm această zonă. A fost trasată o secțiune de 30 x 2 m orientată E – V, care a căutat să surprindă atât zona intra muros cât și cea extra muros. Secțiunea a coborât până la 1,45 m adâncime și a surprins un puternic nivel de demantelare modern, urmat de o depunere aluvionară; s-a putut constata că în această zonă accesul fiind facil, extragerea pietrei de construcții din zid s-a făcut „sistematic”, astfel că incinta se păstrează la o cotă mult mai joasă față de alte zone. A fost surprins nivelul de refacere de după raidul kutrigurilor, pe care l-am găsit și în zona Poarta de V; de asemenea, o construcție din care au ieșit la iveală perete de V și cel orientat S – V, confirmă observația făcută la Curtina G privind rezervarea unui spațiu strategic între incintă și zona construită intra muros. Au fost recuperate două fragmente arhitectonice din calcar, monede, ceramică și material osteologic animal. [Mihaela Iacob, Irina Achim]

Sector Extra Muros Nord

Cercetarea acestui sector a fost determinată de rezultatele periegezelor efectuate la N de cetate și de o seamă de descoperiri fortuite – între care o monedă de aur – tremissis – de la Mauricius Tiberius găsită în această zonă. Cercetarea a fost amplasată la marginea drumului de țară care merge din șoseaua Slava Rusă – Slava Cercheză către mănăstirea Uspenia, printre câmpurile arabile, drum în care a ieșit colțul unei clădiri. Aceasta a avut în vedere de dezvelirea clădirii respective și stabilirea caracterului locuirii. Au fost trasate trei suprafețe – atât cât a permis spațiul dintre drum și proprietățile situate la NE; au fost identificate două segmente de ziduri de la două construcții diferite, datând din sec. IV p.Chr, construcții în care probabil se desfășurau activități gospodărești legate de fabricarea sticlei. Un sondaj paralel cu drumul, care a coborât până la 2 m adâncime nu a atins încă nivelul steril, materialele arheologice fiind prezente până la această adâncime. Au fost recoltate din suprafața cercetată – de peste 50 m² – materiale ceramice, sticlă și rebuturi din material vitric, monede. [Lucrețiu Mihăilescu-Bîrliaba, George Nuțu, Alina Neagu, Lucian Munteanu]

Sector La Donca

Pe dealul La Donca, unde a fost identificată în anul 2001 o așezare getică de perioadă elenistică a fost îndreptat un profil într-o zonă afectată de o carieră de lut. Din stratul de cultură, ce are o grosime maximă de 1 m, au fost recuperate mai multe vase ceramice fragmentare datate în sec. IV–II a.Chr. [Alexandru Suharovschi, Lucian Munteanu]

Periegeze

Între localitățile Slava Rusă și Slava Cercheză, în spatele pensiunii Monte Greco – în punctul Cimitirul cerchez, la cca. 300–600 m de șosea au fost descoperite numeroase fragmente ceramice elenistice (în special de la amfore de Thassos datate în sec. IV–III a.Chr) și romane timpurii.

În punctul Fântâna lui Bujor, unde a fost cercetată în anii 80 o așezare romană de către A. și C. Opaît, a fost descoperit un picior de amforă de Thassos (sec. IV–III a.Chr).

Din punctul Fântâna Seacă (punct situat la cca. 2 km N de cetate), unde fuseseră identificate în anul 2002 două cuptoare și numeroase cărămizi romane, au fost recuperate fragmente ceramice romano-bizantine și mai multe cărămizi, dintre care una cu marcă de fabricant.

La cca. 4 km N de cetate, lângă pădure, au fost descoperite mai multe fragmente ceramice romane târzii și o monedă datată în sec. IV p.Chr. [Mihaela Iacob, Dorel Paraschiv]

Informații suplimentare online

[Raportul 3509 din cronica.cimec.ro](http://raportul3509.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)